

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Toril Reitan

Saksnr	Utvalg	Møtedato
13/51	Kommunestyret - Ørland kommune	20.06.2013
	Kommunestyret - Ørland kommune	

SAVA AS - videre drift og organisering

Vedlegg:

1 Strategirapport SAVA AS

Sakens bakgrunn og innhold

SAVA A/S har over tid stilt spørsmål om hva eierkommunene ønsker med SAVA A/S. Problematikken er framlagt blant annet gjennom en strategirapport fra styret datert 30/08-12; jfr. vedlegg.

Denne rapporten konkluderer med en anbefaling om at SAVA A/S viderefører dagens drift, noe som også ble bekreftet i generalforsamlingen samme år.

I praksis har eierkommunene Bjugn og spesielt Ørland endret sin bruk av SAVA A/S på en måte som ikke er i tråd med forutsetningene, da brukere er trukket ut av SAVA A/S og inn i kommunale tiltak som Fjæraveien Arena og Stranda Opplæringscenter.

Konsekvensen av dette er at det økonomiske grunnlaget forvitrer.

Det er behov for at eierkommunene avklarer dette forholdet slik at *kommunens praksis blir i tråd med generalforsamlingens innstilling* eller at *generalforsamlingen endrer innstilling i tråd med dagens praksis*.

I årets Generalforsamling ble følgende vedtak fattet:

Sava AS Generalforsamling Sak 9:

- Det er behov for at eierkommunene avklarer misforhold mellom signaler i generalforsamling (i 2012) og praksis i kommunene.
- De ulike scenariene for videre drift legges fram for begge kommunestyrene.
- Spørsmålet om hvordan videre drift organiseres avgjøres av ekstraordinær generalforsamling innen 1. Juli 2013.

I strategirapporten fra styret i SAVA A/S finnes følgende alternativer skissert:

Alt. 1 - VIDEREFØRE

Driften videreføres som i dag, men med forsterket fokus på den attføringsfaglige delen og en større satsing på samarbeid med ordinære bedrifter. Dette forutsetter at godkjenningen som tiltaksarrangør for NAV blir videreført. Samarbeidet med eierkommunene utvikles videre og SAVA får driftsansvar for alt av tilrettelagt arbeid og aktivitet for personer med bistandsbehov i sine eierkommuner. Det opprettes rammeavtaler som innebærer forutsigbarhet for alle parter. Avtalene tilpasses den enkelte kommunes behov for tjenesteproduksjon.

Alt 2 – OMSTRUKTURERE

Omstrukturere virksomheten. Eierkommunene overtar selv ansvaret for alt av tilrettelagt arbeid og aktivitet for personer med bistandsbehov. SAVA AS rendyrker rollen som tiltaksarrangør for NAV og «kjøper» praksis-/arbeidstreningsplasser, enten i ordinære bedrifter eller ved de kommunale arbeids- og aktivitetssentrene.

Alt 3 – SALG ELLER AVVIKLING

Salg av hele- eller deler av virksomheten til annen godkjent tiltaksarrangør. Også innen «vår bransje» er tendensen sammenslåing/oppkjøp av bedrifter til større og mer slagkraftige enheter. Det er overveiende sannsynlig at en eller flere av de større godkjente tiltaksarrangørene vil være interessert i en etablering på Fosen. Dette vil sannsynligvis være en akseptabel løsning for NAV og det faglige tilbudet til brukerne vil nok bli like godt som i dag, men uten mulighet for kommunene til å påvirke utvikling og drift. Mest sannsynlig vil vi få en større kommersialisering enn med dagens eierstruktur og organisering.

Sammendrag av strategirapporten:

De aktiviteter og prosesser som er gjennomført underveis i arbeidet med å finne frem til en fornuftig strategi har synliggjort at eierkommunene fortsatt mener bedriften skal være en viktig aktør i arbeidet med å tilrettelegge for personer med nedsatt funksjonsevne. Vi har også fått synliggjort at bedriftens ansatte har høy kompetanse og er godt motivert til å utføre denne jobben og til å ta i mot de utfordringer som endringer i arbeidsmarkedspolitikken medfører.

Ut i fra en helhetsvurdering synes det mest fornuftig at SAVA AS fortsetter som selvstendig selskap eid av Ørland og Bjugn og ivaretar rollen som 1) tiltaksarrangør for NAV sine arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor og 2) Tjenesteleverandør til kommunene i forhold til arbeid, aktivisering og opplæring. Kommunene er, etter lov om sosiale tjenester, pålagt å tilby tjenester. Det er åpenbart urasjonelt at kommunene selv skal drive samme type tjenesteproduksjon i egen organisasjon som det de gjør gjennom sin egen bedrift. I og med at eierne mener SAVA skal bestå som selvstendig og livskraftig bedrift vil det være formålstjenlig med en rammeavtale som tydeliggjør hvilke tjenester SAVA skal stå for og hva kommunene selv skal produsere.

Daglig leders anbefaling må derfor bli at SAVA får ansvar for drift av flere av de tjenestene kommunene produserer selv og at dette skjer på avtalte vilkår som gir forutsigbarhet for begge parter.

Daglig leder foreslår at «Alt. 1 – VIDEREFØRING», slik det er beskrevet i side 16, 19 og 20, velges som hovedstrategi for SAVA AS 2012-2016. De forutsetninger som alternativet bygger på følges opp gjennom 1) avtaler med eierkommunene og 2) konkretisering av selskapets styre og ledelse.

Vurdering:

Rådmannen vurderer situasjonen slik at eierne i praksis ikke bruker SAVA A/S etter intensjonen fra Generalforsamlingen.

Kommunene har funnet andre tilbud som ivaretar brukerne på en god måte innenfor sine egne organisasjoner, og tilbudet ved SAVA A/S er dermed overflødig.

I praksis betyr dette at en videreføring av SAVA A/S slik det er beskrevet i strategidokumentet innebærer en endring av kommunenes driftsorganisasjon.

Kommunenes driftsorganisasjon ser ut til å ivareta aktuelle brukere av SAVA A/S på en tilfredsstillende måte.

Rådmannen anbefaler at eierkommunene (ved kommunestyrene) ber

Generalforsamlingen endrer SAVA A/S sitt oppdrag til å være tiltaksarrangør for NAV sine arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor.

Arbeid, aktivisering og opplæring skal være den enkelte kommunes ansvar.

Rådmannens innstilling

Rådmannen anbefaler at Generalforsamlingen endrer SAVA A/S sitt oppdrag til å være tiltaksarrangør for NAV sine arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor.

Arbeid, aktivisering og opplæring skal være den enkelte kommunes ansvar.

Vedtak i Kommunestyret - Ørland kommune - 20.06.2013:

1. Kommunestyret ber om at rådmannen kommer tilbake med en sak som beskriver hvordan eierkommunene vil sikre at SAVA AS fortsatt skal kunne være tiltaksarrangør for NAV og levere tjenester iht. godkjenningskriteriene.
2. Kommunestyret ber om at det blir gjort en økonomisk og kvalitativ helhetsvurdering av hvordan det kommunale tjenestetilbud best kan løses sett i lys av at SAVA AS fortsatt skal kunne være en tiltaksarrangør for NAV.
3. Kommunestyret kommer tilbake til forslag til evt endret arbeidsoppdrag for SAVA AS, på bakgrunn av framlagte vurderinger gitt i pkt 1 og 2 i dette forslag.

Svar på spørsmål 1 og 2 fra Kommunestyret:

Kommunestyret ber om at rådmannen kommer tilbake med en sak som beskriver hvordan eierkommunene vil sikre at SAVA AS fortsatt skal kunne være tiltaksarrangør for NAV og levere tjenester iht. godkjenningskriteriene

Kommunestyret ber om at det blir gjort en økonomisk og kvalitativ helhetsvurdering av hvordan det kommunale tjenestetilbud best kan løses sett i lys av at SAVA AS fortsatt skal kunne være en tiltaksarrangør for NAV.

Spørsmål fra Ørland kommune til NAV Sør-Trøndelag med svar:

"Spørsmålet som vi ønsker belyst fra NAV Sør-Trøndelag er følgende:

Hvilken betydning vil det ha for godkjenning av tiltaksarrangører for arbeidsrettede tiltak i skjermet virksomhet hvis det kommunale tjenestetilbudet ivaretas av kommunene selv."

"Det er ingen kobling mellom utøvelse av kommunale oppgaver og godkjenning av tiltaksbedrift. Det at Ørland og Bjugn kommune fatter vedtak om hvilke tjenester Sava AS skal kunne utføre reguleres av punkt 2.6 i godkjenningskriteriene;

Attføring og/eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet, jfr. forskriftenes §§ 4-4, § 10.3 og 11.4.

Hvordan primærvirksomhet skal forstås, må basere seg på en helhetlig og subjektiv vurdering. Forholdet mellom primærvirksomhet og annen virksomhet kan for eksempel belyses gjennom:

- Organisering av virksomheten
- Antall ansatte knyttet til andre deler av virksomheten enn attføring
- Andel av budsjett knyttet til attføringsvirksomheten
- Andel av resultatet knyttet til attføringsvirksomheten
- Antall plasser knyttet til attføringsvirksomheten

Det som indirekte kan påvirke godkjenningen av bedriften er bl.a. hvordan Sava AS sin økonomiske og finansielle utvikling er. Dette har også sammenheng med hvilke strategier eierne og styret har. Hvordan dette påvirker kompetansen til å drive og ivareta brukerne gjennom de tiltakene Sava AS utfører på vegne av NAV blir særlig viktig for oss å følge med på i det videre."

Arbeidsmarkedspolitik og økonomi

Det vises i strategirapporten til SAVA AS at det er en klar tendens i arbeidsmarkedspolitikken at personer med nedsatt arbeidsevne skal integreres i det ordinære arbeidsmarkedet og at skjermede virksomheter kun skal benyttes når andre løsninger ikke er mulig. Det vises videre til at dette gir SAVA AS en "skikkelig utfordring" fordi flere av tiltaksdeltakerne har nedsatt arbeidsevne i så stor grad at muligheten for inntektsbringende produksjon over tid er blitt vesentlig redusert.

I strategirapporten omtales den økonomiske strukturen over flere år som utfordrende, i og med at kostnadene ikke kan forsvares med tilskuddene fra NAV og egeninntjening fra produksjon. Det vises i strategirapporten til at bedriften er avhengig av inntekter fra andre sosiale tjenester som salg av plasser til eierkommunene, videregående skole og lignende. Dette omtales som inntekter som svinger mye fra år til år.

SAVA er godkjent som tiltaksarrangør ut 2015. Tiltaksarrangørene godkjennes for 6 år med en revisjon etter 3 år, og ellers ved behov, jfr. forskrift om arbeidsrettede tiltak. Bjugn og Ørland kommune gikk inn med 1 million ekstra i egenkapital i 2010, kr 500.000 fra hver av kommunene. Det ble lagt til grunn at SAVA i 2009 hadde en betydelig økning i aktiviteten og avla et regnskap med positivt resultat. Det ble også vist til at en betydelig del av vekst var knyttet til nye oppgaver som ble finansiert gjennom avtaler med NAV. Det fremgår av statusrapporten og årsmeldingene til SAVA AS at bedriften har hatt et negativt økonomisk resultat i årene 2007, 2008, 2010, 2011 og 2012.

Arbeidsrettede tiltak på SAVA AS og salg av plasser

Per i dag er SAVA AS godkjent som tiltaksarrangør for NAV med 10 plasser arbeidspraksis i skjermet virksomhet, 22 plasser for varig tilrettelagt arbeid, 8 plasser for arbeid med bistand, 5 plasser for avklaring i skjermet virksomhet. Til sammen 45 plasser. I tillegg har SAVA AS avtale med Bjugn kommune og Ørland kommune om spesielt tilrettelagt aktivitet på enkeltbrukere, og avtale med Fosen videregående skole om spesielt tilrettelagt opplæring på enkeltelever. Avtalene om spesielt tilrettelagt aktivitet med Ørland kommune opphører i 2014.

I strategirapporten fremgår det at inntektene til SAVA AS i 2012 var kr 7.546' fra NAV for attføringstjenester, kr 1.532' fra Ørland kommune for spesielt tilrettelagt aktivitet, fra Bjugn kommune kr 160' for spesielt tilrettelagt aktivitet, fra Fosen videregående skole kr 192' for spesielt tilrettelagt opplæring, inntekt fra kjøp av bedriftens produkter var kr 5.260'. Til sammen kr 14.690'.

Aktivitetstilbud til brukere i Ørland og Bjugn kommune

Ørland kommune har tidligere kjøpt plasser for spesielt tilrettelagt aktivitet til enkeltbrukere fra Bjugn kommune v/Stranda Opplæringssenter og fra SAVA AS. Ørland kommune etablerte i 2012 Fjæraveien Arena som skal være en mestrings- og utviklingsarena for mennesker med ulike behov for tilrettelagt opplæring og aktiviteter. Voksenopplæringen ble lagt inn i dagtilbudet på Fjæraveien Arena fra 01.10.13. Bakgrunnen for etableringen for Fjæraveien Arena var flere; en anstrengt økonomi og derfor behov for å se på andre løsninger, flere unge og voksne som har behov for ulike tilrettelagte tilbud, samhandling og kompetanseoverføring-/utvikling mellom kommunens interne tjenestoområder.

Bjugn kommune har i hovedsak brukt Stranda Opplæringscenter som er et kommunalt tiltak for spesielt tilrettelagt aktivitet for sine brukere. Bjugn kommune har besluttet at aktivitetstilbudet overføres fra Stranda Opplæringscenter til kommunens enhet for pleie, rehabilitering og oppfølging (PRO) fra 01.01.14, og at voksenopplæringen fra samme tidspunkt flyttes til Botngård skole.

Både kompetanse og innhold i de kommunale tiltakene tilfredsstiller kravene for spesielt tilrettelagt aktivitet og kravet til voksenopplæring iht gjeldende lovverk. Tildeling på spesielt tilrettelagt aktivitet og opplæring gis i enkeltvedtak til bruker. Enkeltvedtak er en individuell rett som kan påklages til Fylkesmannen. Det gjennomføres samtaler med brukere og pårørende i forbindelse med revurdering av tjenestetilbud, i tillegg bruker- og pårørendesamtaler 1-2 ganger i året.

Fjæraveien Arena

Produksjon, personale og kompetanse til SAVA AS fremgår i strategirapporten.

Personale og kompetanse på Fjæraveien Arena er en vernepleier med videreutdanning i spesialpedagogikk og ledelse, en førskolelærer, en barne- og ungdomsarbeider, og en lærer som har ansvar for voksenopplæringen. Alle har i tillegg mange års erfaring gjennom å jobbe med brukere som får tjenester fra Oppfølgingstjenesten.

Innhold i aktivitetstilbudet på Fjæraveien Arena er baking og levering av bakevarer til aktivitetsstua på sykehjemmet, flatbrødbaking, lage og male treleker til barn, lage tresmykker og bilder, makulering av papir, lage opptenningsbrikker, matombringning til eldre, toving av sitteunderlag, massasje, dans, vedarbeid, rydding i gata i Brekstad sentrum, henting av papir og annet avfall etter oppdrag som skal på Kråka, andre aktiviteter knyttet til ulike årstider. I tillegg kommer fysisk aktivitet som basseng, friluft med turer til gapahuk og bålbrekking. Ipad brukes blant annet som pedagogisk verktøy i lesing og regning, og i aktiviteter ved hjelp av ulike apper.

Ørland kommune kjøpte spesielt tilrettelagt aktivitet i 2012 for kr 2.420' til 10 brukere. I løpet av 2014 vil Ørland kommune ut ifra vedtak til enkeltbrukere gi tilbud om spesielt tilrettelagt aktivitet til 14 brukere på Fjæraveien Arena til en samlet kostnad på kr 1.592'. Voksenopplæring knyttet til 80 % lærerressurs kommer i tillegg, men denne kostnaden har også før etablering av Fjæraveien Arena vært belastet Ørland kommune.

Differansen mellom kjøp av tjenester og tjenester utført på Fjæraveien Arena bygger på samordning av personell, omlegging av tjenesten, reduksjon av tilbud som ikke er lovpålagt fra 5 til 3 dager, samordning av voksenopplæringstilbudet hvor Ørland kommune bruker egen ansatt som gir god styring på individuell opplæringsplan (IOP) og fagmål. Det vil også bli sikring av fri skoleskysst der voksenopplæring muliggjør dette gjennom egen avtale med fylkeskommune.

Fjæraveien Arena er åpen alle dager i uka, mandag-fredag. Brukere gis tilbud på aktivitet 3 dager i uka, slik at det er en rullering ut ifra individuelle time-/ukeplaner som beskriver aktiviteten til den enkelte bruker. De fleste brukere som har aktivitet 3 dager i uka på Fjæraveien Arena, har andre aktiviteter de 2 andre dagene som f.eks. støttekontakt, praktisk bistand/ADL-trening. Det kan vurderes om enkelte brukere skal ha flere dager med aktivitet.

Spørsmål 3 fra Kommunestyret:

Kommunestyret kommer tilbake til forslag til evt endret arbeidsoppdrag for SAVA AS, på bakgrunn av framlagte vurderinger gitt i pkt 1 og 2 i dette forslag.

Vurdering

Rådmannen vurderer situasjonen slik at eierne i praksis ikke bruker SAVA AS etter intensjonen fra Generalforsamlingen. Kommunene har andre aktivitetstilbud som ivaretar brukerne på en god måte innenfor sine egne organisasjoner, og tilbudet om spesielt tilrettelagt aktivitet ved SAVA AS er dermed overflødig. I praksis betyr dette at en videreføring av SAVA AS slik det er beskrevet i strategirapporten innebærer en endring av kommunenes driftsorganisasjon. Kommunenes driftsorganisasjon ser ut til å ivareta aktuelle brukere av SAVA AS på en tilfredsstillende måte.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør må det være en juridisk enhet, hvor hovedaktiviteten er attføring og/eller varig tilrettelagt arbeid. Rådmannen ser behovet for at SAVA AS fortsetter som selvstendig selskap eid av Ørland og Bjugn, og som skal ivareta rollen som tiltaksarrangør for NAV sine arbeidsmarkedstiltak i skjermet virksomhet med mål om å få flere innbyggere/deltakere gjennom kvalifisering i ulike tiltak i ordinær jobb.

Rådmannen anbefaler at eierkommunene (ved kommunestyrene) ber Generalforsamlingen endre SAVA AS sitt oppdrag til å være tiltaksarrangør for NAV sine arbeidsrettede tiltak i skjermet virksomhet.

Aktivisering og voksenopplæring skal være den enkelte kommunes ansvar.

Rådmannens innstilling

Rådmannen anbefaler at Generalforsamlingen endrer SAVA AS sitt oppdrag til å være tiltaksarrangør for NAV sine arbeidsmarkedstiltak i skjermet virksomhet.

Aktivisering og voksenopplæring skal være den enkelte kommunens ansvar.